

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SGK. /11,13

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/10788

Karar No. 2022/11379

Tarihi: 28/09/2022

●İŞ KAZASININ UNSURLARI
●İLLİYET BAĞI

ÖZETİ İş kazası hukuksal nitelikte bir olay olup, bu olayın yukarıda açıklanan yasa maddesinde sınırlandırılan ve belirtilen hallerden herhangi birinin oluşmasıyla ortaya çıkması gerekir.

İş kazasının unsurları üzerinde de kısaca durmak gerekirse, şöyle sıralanabilir; kazaya uğrayan 506 sayılı Kanun anlamında sigortalı sayılmalı; bu sigortalı bir kazaya uğramalı ve uğranılan kaza 506 sayılı Kanunun yukarıda ayrıntısı açıklanan 11. maddesinin (A) fıkrasında sayılan hal ve durumlardan birinde meydana gelmeli; sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça arızaya uğratan bir olay biçiminde gerçekleşmeli; bu olay ile sigortalının uğradığı zarar arasında uygun illiyet (nedensellik) bağı bulunmalıdır.

İş kazasını meslek hastalığından ayıran en önemli husus iş kazasının ani meydana gelen bir olay olmasıdır. Ani olayın gerçekleşmesinden sonraki bir vakitte sigortalıda bedenen veya ruhen zararlar meydana gelebilmektedir. Burada önemli olan husus meydana gelen zarar ile ani olay arasında illiyet bağının olup olmadığı meselesidir. Kanunda iş kazası tanımlanırken dıştan gelen bir etkinin varlığından bahsedilmemiştir. Bu nedenle sigortalının kalp krizi veya beyin kanaması geçirmesi ile intihar etmesi de iş kazası kapsamında değerlendirilmektedir. Burada önemli olan bir husus, olayın iş kazası sayılması ile işverenin kazanın meydana gelmesinde kusuru olup

olmadığı halinin karıştırılmaması gerektiğidir. Zira bir olayın iş kazası sayılması ile işverenin kusurunun bulunması durumu aynı değildir. Önemine binaen belirtmek gerekir ki illiyet bağının varlığı için sigortalının yaptığı iş ile gerçekleşen kaza arasında bir bağ olması gerekmektedir.

DAVA: Dava, iş kazasının tespiti istemine ilişkindir.

Mahkemece, bozma ilamı sonrası ilamında belirtilen gerekçeler ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

Hükmün, davalılar vekilince temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteklerinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi Kezban Çetin tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; 14/11/2015 tarihinde davalı Yüksel tarafından verilen talimat uyarınca bal kabağını kesmek isterken elindeki bıçağın sekerek gözüne battığını ve ciddi biçimde yaralandığını söyleyerek dava konusu olayın iş kazası olduğunun tespitine karar verilmesini talep etmiş; Mahkeme, gerek zararlandırıcı olayın meydana geldiği işyerinin 5510 sayılı Kanun kapsamında bulunması gerek işyeri sahibi Şirin Selçuk'un kazazedenin kendi işyerinde kısmi süreli de çalıştığını açık bir şekilde ifade etmesi ve gerekse iş yerinde kazazedeyi çalışırken gördüklerine ilişkin tanık beyanları (yerleri süpürmesi, ekmek dizmesi) karşısında, müteveffa Günay Dönmez ile müteveffa Şirin Selçuk arasında hizmet akdi ilişkisinin mevcut olduğu ve olayın iş kazası olduğu gerekçesiyle, davanın kabulüne karar verildiği anlaşılmıştır.

Davaya konu olan ve tespiti istenen "iş kazası" mevzuatımızda 506 sayılı Kanunun 11-A ve 5510 sayılı Kanunun 13. maddesi ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, her iki kanunda da iş kazası tanımlanmamış, kazanın hangi hal ve durumlarda iş kazası sayılacağı yer ve zaman koşulları ile sınırlandırılarak belirlenmiştir.

Eldeki davaya konu olayın meydana geldiği tarih itibari ile davanın yasal dayanağı mülga 506 sayılı Kanunun 11/A maddesidir. Anılan maddeye göre eldeki davayla ilgili olarak iş kazası;

a-) Sigortalının iş yerinde bulunduğu sırada,

b-) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,

Hemen veya sonradan sigortalıyı bedence veya ruhça arızaya uğratan olaydır.

Olayın, iş kazası olarak kabul edilebilmesi için;

A-) Olaya, maruz kalan kişinin 506 sayılı Kanunun 2. maddesi anlamında sigortalı olması,

B-) Olayın, 506 sayılı Kanunun 11/A maddesinde sayılı ve sınırlı olarak belirtilen hal ve durumlardan birinde meydana gelmesi koşuldur. Başka bir

anlatımla, Olayın, iş kazası sayılabilmesi için iki koşulun birlikte gerçekleşmesi zorunludur.

Açıklanan bu madde hükmüne göre, iş kazası; maddede sayılı olarak belirtilmiş hal ve durumlardan herhangi birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça arızaya uğratan olaydır.

Gerek uygulama ve gerek öğretilde açıkça kabul edildiği ve madde metninden de anlaşıldığı üzere bu maddede sayılan haller örnekleme niteliğinde değil, sınırlayıcı niteliktedir. Bu hallerden birine girmeyen sigorta olayı iş kazası sayılamaz. Sayılan bu hallerin birlikte gerçekleşme koşulu bulunmayıp, herhangi birinin gerçekleşmiş olması gerekli ve yeterlidir.

Eş söyleyişle, iş kazası hukuksal nitelikte bir olay olup, bu olayın yukarıda açıklanan yasa maddesinde sınırlandırılan ve belirtilen hallerden herhangi birinin oluşmasıyla ortaya çıkması gerekir.

İş kazasının unsurları üzerinde de kısaca durmak gerekirse, şöyle sıralanabilir; kazaya uğrayan 506 sayılı Kanun anlamında sigortalı sayılmalı; bu sigortalı bir kazaya uğramalı ve uğranılan kaza 506 sayılı Kanunun yukarıda ayrıntısı açıklanan 11. maddesinin (A) fıkrasında sayılan hal ve durumlardan birinde meydana gelmeli; sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça arızaya uğratan bir olay biçiminde gerçekleşmeli; bu olay ile sigortalının uğradığı zarar arasında uygun illiyet (nedensellik) bağı bulunmalıdır.

506 sayılı Kanunun 4. maddesinde “sigortalıları çalıştıran gerçek ve tüzel kişiler” işveren olarak tanımlanmıştır. ”Çalıştıran” olgusu, tespiti istenen sürelerle ilişkin hizmet akdinin tarafı konumunda olan ve hizmet akdini düzenleyen “işvereni” ifade etmektedir.

Kaza tarihinden sonra yürürlüğe giren 5510 sayılı Yasa'nın 13. maddenin birinci fıkrasında ise iş kazası,

“a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,

b)(Değişik bend:17.04.2008-5754 S.K./8.mad) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,

c)Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,

d)(Değişik bend: 17.04.2008-5754 S.K./8. mad) Bu Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,

e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenlen ya da ruhen özüre uğratan olaydır.” şeklinde tanımlanmıştır.

İş kazası nedeniyle sosyal sigorta yardımlarının yapılabilmesi öncelikle Kurumun zararlandırıcı sigorta olayının iş kazası olduğunu kabul etmesine bağlıdır. İş kazası olgusu Kurumca kabul edilmezse somut olayda olduğu gibi sigortalının ya

da hak sahiplerinin olayın iş kazası olduğunu dava yolu ile tespit ettirmesi gerekmektedir.

İş kazasını meslek hastalığından ayıran en önemli husus iş kazasının ani meydana gelen bir olay olmasıdır. Ani olayın gerçekleşmesinden sonraki bir vakitte sigortalıda bedenen veya ruhen zararlar meydana gelebilmektedir. Burada önemli olan husus meydana gelen zarar ile ani olay arasında illiyet bağının olup olmadığı meselesidir. Kanunda iş kazası tanımlanırken dıştan gelen bir etkinin varlığından bahsedilmemiştir. Bu nedenle sigortalının kalp krizi veya beyin kanaması geçirmesi ile intihar etmesi de iş kazası kapsamında değerlendirilmektedir. Burada önemli olan bir husus, olayın iş kazası sayılması ile işverenin kazanın meydana gelmesinde kusuru olup olmadığı halinin karıştırılmaması gerektiğidir. Zira bir olayın iş kazası sayılması ile işverenin kusurunun bulunması durumu aynı değildir. Öneme binaen belirtmek gerekir ki illiyet bağının varlığı için sigortalının yaptığı iş ile gerçekleşen kaza arasında bir bağ olması gerekmektedir. (Özdemir, Halil, Türk Mevzuatında İş Kazasının Tespiti Davaları, Yargıtay Dergisi, Temmuz 2018, cilt 44, sayı 3)

Yukarıdaki maddi ve hukuki olgularla birlikte eldeki dosya değerlendirildiğinde; dinlenen tanık beyanlarının çalışma olgusunun tespiti bakımından yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Mahkemece; komşu iş yeri tanık araştırması yapılarak tanık sıfatıyla beyanlarına başvurulmalı, çalışma olgusunun varlığı saptanmalı; gerekirse bodro tanığı Süleyman Bakır yeniden dinlenmeli, böylece tüm deliller bir arada değerlendirilmek suretiyle çalışma olgusu hiç bir kuşku ve duraksamaya yer bırakmayacak biçimde belirlenmelidir.

Bu maddi ve hukuki olgular göz önünde bulundurulmaksızın, mahkemece eksik inceleme ve araştırma sonucu, karar verilmesi, usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O hâlde, davalılar vekillerinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen kararın yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde temyiz eden ilgililere iadesine, 28/09/2022 gününde oybirliğiyle karar verildi.